

STOPP/START version 3, dansk udgave

Troels Kjærskov Hansen¹, Mikkel Erik Juul Jensen², Martin Schultz³

¹Afdelingen for medicinske sygdomme, Herlev og Gentofte hospital

²Ældresygdomme, Aarhus Universitetshospital

³Afdeling for ældresygdomme, Amager og Hvidovre hospital

Introduktion

"Screening Tool of Older People's Prescriptions/Screening Tool to Alert doctors to Right Treatment" (STOPP/START) er et sæt kriterier, som kan støtte læger i en bedre medicingennemgang hos geriatriske patienter¹. Uhensigtsmæssig medicinering øger risikoen for indlæggelser, genindlæggelser og alvorlige medicinbivirkninger, som alle potentielt kan undgås. På grund af forskellige definitioner varierer tallet, men uhensigtsmæssig medicinering er årsag til 0,5 – 18,9% af indlæggelser.² Formålet med STOPP/START er at identificere potentielt uhensigtsmæssige lægemidler, som bør seponeres (STOPP) og lægemidler, som kan være hensigtsmæssige at opstarte (START). Listen blev første gang publiceret i 2008³, anden version kom i 2015.⁴ Version 3 udkom i 2023 og er i den engelske udgave udvidet til 190 kriterier og valideret af et panel af eksperter indenfor geriatrisk farmakoterapi. Der ligger systematisk litteraturgennemgang og Delfi-runder, konsensus og validering bag udarbejdelsen af den endelige liste. Nedenfor har vi oversat og adapteret version 3 til dansk med forfatterens accept (Appendix 1). STOPP/START listen er opbygget i sektioner efter organsystemer og kan også anvendes som opslagsværk. Kriterierne støttes af flere geriatriske selskaber og europæiske institutioner, herunder det engelske "National Institute for Clinical Excellence" (NICE).⁵

STOPP/START listen skal ses som en støtte til kliniske beslutninger i forbindelse med medicingennemgang hos ældre. Kriterierne beskriver potentielt uhensigtsmæssig medicinering, men der kan være situationer, hvor det enkelte lægemiddel er velindiceret, selvom det optræder på STOPP listen. Tilsvarende kan der være situationer, hvor et lægemiddel ikke bør opstartes, selvom det optræder på START listen. Den oversatte STOPP/START liste erstatter ikke nationale behandlingsvejledninger, som forsat er bedste kliniske praksis. Samtidig har Indsatser for Rationel Farmakoterapi (IRF) udarbejdet flere andre støtteredskaber til medicingennemgang, herunder Seponeringslisten⁶, som revideres årligt, samt listen over antikolinerge lægemidler⁷ og øvrige redskaber til medicingennemgang⁸. Nogle af disse værktøjer har "stop"-anbefalinger, som ikke nævnes i denne oversættelse, men som anses som relevante at vurdere i en dansk kontekst. Det anbefales generelt at anvende Seponeringslistens tommelfingerregler til medicingennemgang. Patienten bør så vidt muligt involveres i såvel opstart som ophør af en behandling, og ændringer bør ske i lyset af det, der er vigtigt for patienten, grad af skrøbelighed, fx vurderet ved Clinical Frailty Scale (CFS)⁹, og det samlede sygdomsbillede i forening. Al behandlingsopstart bør ledsages af overvejelser om aktuelle behandlingsmål, behandlingsvarighed, aftrapning og seponering, og om muligt forudgås og suppleres af non-farmakologiske tiltag.

Metode

Vi har oversat listen direkte fra engelsk og været tro med den originale udgave. Lægemidler, som ikke anvendes i Danmark, er udeladt i den danske oversættelse, og enkelte af de angivne

eksempler på lægemidler er opdateret med hyppigt anvendte lægemidler i Danmark. Listen er så vidt muligt tilpasset dansk kontekst i forhold til danske behandlingsmål og danske retningslinjer. Dansk Selskab for Geriatri støtter oversættelsen og har publiceret både den originale og den danske udgave på www.geriatri.dk.

Referencer

1. O'Mahony D, Cherubini A, Guiteras AR et al. STOPP/START criteria for potentially inappropriate prescribing in older people: version 3. *European Geriatric Medicine* (2023) 14: 625-632.
2. Linkens AEMJH et al. Medication-related hospital admissions and readmissions in older patients: an overview of literature. *Int J Clin Pharm*. 2020 Oct;42(5):1243-1251.
3. Gallagher P, Ryan C, Byrne S, Kennedy J, O'Mahony D. STOPP (Screening Tool of Older Person's Prescriptions) and START (Screening Tool to Alert doctors to Right Treatment). Consensus validation. *Int J Clin Pharmacol Ther*. 2008;46(2):72–83. doi: 10.5414/CPP46072.
4. O'Mahony D, O'Sullivan D, Byrne S, O'Connor MN, Ryan C, Gallagher P. STOPP/START criteria for potentially inappropriate prescribing in older people: version 2. *Age Ageing*. 2015;44(2):213–218. doi: 10.1093/ageing/afu145
5. www.nice.org.uk
6. Rationel Farmakoterapi. Seponeringslisten 2024. <https://www.sst.dk/-/media/Fagperson/Rationel-farmakoterapi/Seponeringslisten/Seponeringslisten-2024.ashx>
7. Sundhedsstyrelsen, Antikolinerge lægemidler. <https://www.sst.dk/da/Fagperson/Ansvarlig-medicinering/Rationel-farmakoterapi/Vaerktoejer-til-medicinering/Vaerktoejer-til-medicinering/Antikolinerge-laegemidler>
8. Sundhedsstyrelsen, Værktøjer til medicinering. <https://www.sst.dk/da/Fagperson/Ansvarlig-medicinering/Rationel-farmakoterapi/Vaerktoejer-til-medicinering/Vaerktoejer-til-medicinering>
9. Dansk Selskab for Geriatri, dansk version af Clinical Frailty Scale, e-learning og vejledning til brug: <https://www.geriatri.dk/forside/cfs.php>